

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

MOTIV FRÅN DANNEMORA. — FOTO. G. REIMERS, GÅFLE.

20:DE ÅRG.

DEN 27 OKTOBER 1918

N:o 4

Foto. Rahm, Malmö.

Kliches. Hengt. Sijesparre.

Johan Lorange

På Gustaf-Adolfsdagen i år fyller hofsångaren *John Forsell* femtio år. Helt visst skola på den dagen tusendes tankar gå till denne man, hvars sångkonst ljudit i nästan alla vinklar och vrår af Sveriges stora land, och som i utlandet mer än kanske någon bidragit att skapa aktning för vårt folks konstnärliga och musikaliska förmåga.

Det var redan under skoltiden i Stockholms "södra Latin", som *John Forsells* stamma väckte uppmärksamhet. Men de, som möjligen väntat, att denna stämmas innehafvare efter sin studentexamen skulle slå in på sångarbanan, blefvo besvikna. Den med en stark och smidig kropp utrustade ynglingen valde militärverket och utnämndes efter aflagd officersexamen år 1890 till underlöjtnant vid Kungl. Upplands infanteriregemente. Inom kort kommanderades han till Gymnastiska centralinstitutet i Stockholm, där han med glans aflade sin gymnastikdirektörsexamen. Samtidigt började han taga ordnade sånglektioner för den namnkunnige sångaren från *Jenny Linds* dagar *Julius Günther*. Dock blef det ej heller nu något af för honom att helt ägna sig åt sångundervisningens tjänst. Vintern 1894—95 reste han till Paris för att där bryta sig en bana som sjukgymnast. Men i Paris fanns det icke blott människor, som behöfde bli knådade efter svensk metod, utan äfven en opera och berömda sånglärare efter gammal god fransk tradition. Och om fransk publik icke dröjde att låta behandla sig af den svenske gymnasten, så var denne å sin sida icke sen att utnyttja den parisiska musikkulturens alla rikedomar. Operan och andra musikaliska institutioner besöktes flitigt, och när militärtjänsten efter ett år kallade *John Forsell* tillbaka till fosterlandet, hade hans tro på sin förmåga som sångare stadgat sig, och efter några förvecklingar kom debuten på Stockholms operascen i februari 1896.

Framgången blef obestridd. Han engagerades genast efter sin tredje debutroll och anförtröddes från början de mest kräfvande uppgifter. Hans första parti var den såväl sångligt som dramatiskt så kräfvande titelrollen i *Rossinis* "Barberaren i Sevilla", och inom loppet af några år hade han offentliggen utfört icke mindre än 25 stora roller, såsom *Almaviva* i "Figaros bröllop", kungen i "Leonora", *Escamillo* i "Carmen", *Silvio* i "Pajazzo" och titelrollen i *Mozarts* "Don Juan". Han stormade från seger till seger. Snart gästspelade han i Köpenhamn, där han allttjämt äger en trogen, alltid lika hänförd publik. Ett misslyckadt försök att vinna inträde vid *Wagnerdyrkarnas* teater i Bayreuth afskräckte honom icke från att pröfva sin lycka i utlandet, och år 1903 företog han tillsammans med fru *Anna Oscar* en längre turné i Amerika, som inbragte både guld och ära. Sex år senare förde honom ödet åter till det stora landet i väster, där han denna gång uppträdde på flera stora operascener och fick tillfälle att sjunga mot den berömda tenorsångaren *Caruso*. Äfven i London gjorde han stor lycka, och sedan denna tid har han nästan oafbrutet befunnit sig på gästspelsresor, mest i Tyskland, där själfve kejsar *Wilhelm* gjort sig till den f. d. svenske löjtnantens höge beskyddare och personligen föranledde, att denne vår landsman vid "Parsifals" första framförande i Berlin fick sjunga *Amfortas* parti.

Det behöfs blott, att man ögnar igenom en förteckning på de roller *John Forsell* under årens lopp utfört, för att man skall häpna öfver det mått af arbetskraft och energi, han städe förmått utveckla. Och om man fördjupar sig i någon enskild prestation af honom, skall man finna samma drag förhärskande. När han först framträdde, konstaterade man visserligen en kraftig och vacker baritonstämma, en säker musikalisk begåfning och en viss rörelsernas ledighet,

men att *John Forsell* skulle blifva en af de allra största operaartister vårt land någonsin haft, det anade väl ingen. Men han kunde, hvad så få svenskar verkligen kunna, konsten att arbeta. Från gång till gång blef hans framställning af en roll bättre. Ingenting anförtrödde han åt slumpen. Rösterna blef allt smidigare, ingenting slarfvades bort, nyanseringen förfinades alltmer, det dramatiska spelet vann alltmer i detaljrikedom och enhetlig fasighet. Och till sist nådde han upp till prestationer, om hvilka tryggt kan påstås, att de icke kunnat vara bättre.

John Forsells röst frapperar först genom sin sonora kraft. Men man behöfver inte höra den många minuter för att förvånas öfver den schatteringarnas rikedom, hvaraf den är mäktig. Den kan brusa fram med naturkraftens mäktighet, strömma fram i det lenaste vällyd, hviska i bäfvande tonfall. Och allt utan att skönheten och klarheten ett ögonblick kommer till korta. Sina största triumfer firar hans röstbehandling i *Mozarts* operornas recitativ, och det kan ifrågasättas, huruvida han på detta område öfver hufvud äger sin öfverman. Icke blott textuttallet är här som annorstädes utomordentligt distinkt och besjäladt, utan den klang, som skall bära ordens ström, bildar sig mjukt efter det oändligt skiftande uttryckets fordringar, än tornande upp sig till vilda utbrott, än stelnande till iskall tonlöshet, än smekande med varmaste vällyd.

Fullt jämbördig med hans vokala konst är hans dramatiska framställning. Ett klart och kraftigt grepp på den figur, han har att framställa, låter åskådaren ögonblickligen få klart för sig, med hvem han har att göra. Och detta första, lifstarka intryck förstår *Forsell* sedan att med idel nya ofta öfverraskande detaljer befästa och utveckla till en plastisk figur, som åskådaren aldrig glömmor. Rörelser, maskering, mimik, allt är stämtd samman genom konstnärens eminenta förmåga och hänsynslösa viljekraft.

Det är först operasångaren man tänker på, när man nämner *John Forsells* namn. Men man må icke för den skull glömma konsertsångaren *Forsell*. Här kommer gifvetvis den dramatiska sidan af hans konstnärsskap att bortfalla, men desto mer framträder hans ovanliga musikaliska intelligens och ursprungliga begåfning. Samma förtjänster i röstbehandlingen återfinner man här, som när han står på scenen, samma utmejsling af de finaste detaljerna. Och därtill kommer en fin och skarp uppfattning af det poetiska innehållet i den text, han föredrager, och en intuitiv förståelse af diktarens och kompositörens afsikter. Därjämte äger *Forsell* en skolad känslighet för olika stilarters fordringar, och man finner också samma föredragets stilrenhet, antingen han sjunger en sång af *Beethovens* eller moderna romanser af *Stenhammar* och *Rangström*.

En sida af *Forsells* verksamhet som konsertsångare är särskildt värd att taga fasta på. Det är den uppmärksamhet, han alltid så villigt visar de unga svenska kompositörerna. *Forsells* popularitet tillåter honom att utan risk att publikens intresse skall slappas på sitt program upptaga för allmänheten obekanta och svårförståeliga verk. Och han har gjort ett värdigt bruk af denna sin frihet. Genom honom ha de breda lagren af vår musikpublik tvingats att göra bekantskap med en nyare romanskomposition, som eljest knappast fått tillträde till konsertsalen. Så har han träd i breschen för *Atterbergs* och *Ture Rangströms* kompositioner och för sånger af *Gustaf Nordquist*, *Josef Eriksson* och många andra, mindre kända unga kompositörer.

Så är *John Forsell* genom hela sin konstnärsgärning en af de mest imponerande gestalterna i svenskt mu-

LILLA FRU ERMELINE TROTZE.

EN SILHUETT. FÖR H. 8. D. AF ULLA LINDER.

JAG skulle vilja beskrifva lilla fru Ermeline Trotze, så ni kunde se henne lifslevande för er.

Hon var verkligen någonting att se.

Tänk er en liten mager gumma med sluttande axlar och långa magra armar, knotiga, rödblå arhetshänder, hvilkas renhet mycket kunde betvilas, och ett platt bröst under ett fläckigt och flottigt, svart mohärlif. (Hvilket sett bättre dagar liksom fru Ermeline själf).

En mörkröd, kort kjol med täta och djupa rynkor rundt omkring linningen kom hennes bål att verka opropotionerligt grof, mot det andra magra och platta, men gjorde de smala benen, iklädda smutsiga hvita strumpor, ännu smalare ofvanför de klumpiga trätofflorna. Hennes hufvud — på en mager, grå och senig hals — var litet med ytterligt tunnt, gulhvitt hår, som gärna hängde i stripor omkring örönen, men själfva ansiktet verkade stort med sin böjda näsa, sin smala, tandlösa mun öfver en tämligen lång, spetsig haka och sina stora, utstående, matta ögon af en grumligt ljusblå färgton.

Hela den lilla figuren hade, då den kom knogande framåt vägen med hängande armar och framåtlutad kroppställning, något af trött djur öfver sig. Fastän hon nog bjöd till att hålla hufvudet högt och sätta sin stora näsa morskt i vädret.

Eller också var det det, att man visste hur hon fick slita. Man såg henne bittida och sent i farten. Än drog hon till skogen efter ved, än gick hon — med ett gammalt ok öfver axlarna men med *en* spann bara i ena handen — till källan efter vatten, eller kom hon med sin sopskyffel och kvast i handen vankande framåt vägen för att ta vara på hvad förbipasserande dragare tappat.

Hon hade ju en liten trädgård, några fåror potatisland, en säng rötter och roivor. Där behöfdes det tillvaratagna mycket väl.

Herr Trotze, lilla fru Ermelines man, var sällan med på de där expeditionerna. Aldrig på de af sistnämnda slaget. Tycker någon det! Någon gång på vedexpeditionerna. Men då gick han, liten spenslig och rakryggad, med värdig hållning och soignerade, isgrå "whiskers" promenerande bakom karran, likasom skulle han vilja skjuta på.

Fast det gjorde han aldrig. Ingen trodde, att han ville ens.

siklif. Men rättvisligen bör dock äfven det sägas om honom att icke blott framgången berusat honom, utan osvikligheten i hans tekniska mästerskap har äfven förledt honom att glömma, att den djupaste konstens första och sista är hjärtats genialitet. Han har under de senaste årens sensationella framgångar låtit sin konst framstå som en tom och hjärtlös virtuositet, och han har icke dragit sig för att i tidningsintervjuer uttala sig om virtuositeten, den mekaniserade färdigheten, såsom konstens väsen, och öppet håna den godtrogna publik, som varit enfaldig nog att tro, att han ägde ett uns af hänförelse för sin uppgift eller kände någonting liknande inspiration, när han hänförde sin publik.

Man är dock berättigad tro att dylika förlöpnigar äro lika löst häftade vid den obestriddige konstnären som de tjugande manér till hvilka en berusad, till öfvervägande del kvinnlig, publik förmår tresta en sångare af t. o. m. John Forsells halt.

Herr Trotze hade också sett bättre dagar.

Det påstods, att han varit kassör vid ett stort industriellt företag, suttit med goda inkomster, eget hus och fint umgänge. Så hade det gått utför. Hvad som vält herr Trotzes lass visste man inte med säkerhet, men man anade ju en del. Där hade säkerligen brustit i åtskilligt — utom i pretentioner på lifvet för egen del. Och den stackars lilla frun hade väl varit en oförfärlig slariver på sitt vis, hon med, det kunde man ana sig till af det sätt hvarpå hon handhade deras nuvarande mycket sparsamma förnödenheter och enkla hushåll.

I minst tjugo år hade nu emellertid herrskapet Trotzes bebott den lilla, lilla stugan i byns utkant. Herr Trotze var ingen barunge längre, han var öfver sjuttio och fru Ermeline inte mycket yngre.

Jag såg aldrig f. d. kassören trots sina erkänt små förhållanden uppträda annat än klädd i redingot — visserligen ingalunda fräsch och ofläckad, men i alla fall — redingot — samt "söndagsblad". (Som heller inte var fräsch.)

Han hade oftast en liten kappsäck i handen, gick omkring i husen och de ej för långt bort belägna gårdarna och sålde något. Jag är inte säker på hvad han sålde, men att det *bland annat* var vykort, mycket granna sådana, med förgyllda och försilfrade änglar på, briljanterade kors och silkesrosor i allehanda lysande färger, det vet jag af egen erfarenhet.

På bymarknaderna var han alltid i farten. Då såg jag hans grå whiskers och grönskiftande redingot skynta bakom en tät krets drängar och halfvuxna pojkar, som utgjorde hans kunder.

Han såg värdigare och själsäkrare ut än någonsin efter de där dagarna, hade väl fått kassan afhjälpt, och hälsade så stramt som om han varit ett främmande sändebud.

Men fru Ermeline blef i stället bara krokigare, magrare, torrare,

Det var inte godt att veta hvad herrskapet Trotzes lefde af — mer än potatis från täppan — ty vykortet kunde ju ej inbringa så mycket. Det var nog mer än en i byn, som stack till fru Ermeline en påse eller kruka med ett och annat matnyttigt i. Men man fick vara litet försiktig, ty hon hade ju, som sagdt, sett bättre dagar.

Herr Trotze kände sig ingen hågad att mätta. Fastän det kunde ju inte undvikas, så länge de där båda höllo ihop. Och det hade de gjort så länge nu, så det var väl inte troligt, att de på gamla dar företog sig någon ändring. Fast han inte alls var snäll mot sin äkta hälft — tvärtom i stället — kände jag mig öfvertygad om, att fru Ermeline hyste en djup och orubblig, rädseblandad beundran för sin stränge och kinkige herre och man, *just* för hans oomkullrunkelige värdighets, hans lättjas och hans pretentions skull.

Måhända också de ståtliga "whiskers" gjorde hvad de kunde. De borde nu också ha tillhört en major förstås, allra minst.

Att fru Ermeline var en exemplarisk undergifven och tålig hustru, därom voro alla ense. Men en gång höll det dock på att brista sönder mellan dem. Det var en romantisk historia, nära nog skandal. Men några hårda omdömen fälldes ej. Man ryckte på axlarna och log litet öfverseende...

Det plögade ännu i de dagarna alltemellanåt komma till byn — på genomresa — vägfärande herrar, som inte begagnade sig af tåg eller gästgivareshjuts och som inte togo in på gästgivareshjuts. (Nu sedan restriktionskorten på så godt som allt matnyttigt gjort

Foto. Mich Ison, Lindsberg.

Källa: Bengt Nyström

KONUNGEN PÅ ÄLGJAKT Å GRÖNBO KRONOPARK DEN 15 OKT. I mitten Konungen och prins Vilhelm.

till och med landtborna snåla om matbitarna, ha dessa resenärer totalt försvunnit.)

Dessa herrar brukade emellertid ha sitt tillhåll i "villa Trotze". För en tolfskilling fingo de tak öfver hufvudet och en halmsäck på golfvet att sofva på öfver natten. För ännu en eller två tolfskillingar kokte fru Ermeline kaffe, potatis eller hvad hon nu kunde ha åt gästerna. Oltast hade de med sig ett stycke fett fläsk i sin nattsäck, häraf skuro de tunna skivvor, som fru Ermeline sedan stekte gulbruna och serverade till potatisen.

Så en dag berättades i byn att fru Trotze fått en inackordering.

Det var en fin herre mån tro, hette Ridderfelt eller Stålspets eller något i den vägen. Artist var han. Man såg honom hvarenda dag med sitt målarskrin i handen och ett par tafveldukar under armen vandra genom byn utåt markerna för att "ta motiv" än här och än där.

En vacker dag fick jag plötsligt själf besök af herr Stålspets. Det var en gammal man en bredaxlad, kutryggig typ, illa medfaren af lifvet och tiden, men dock alljämt i besittning af ett vackert, yfvigt, krithvitt hår, en aristokratisk näsa samt väldiga, välansade, sot-svarta knävelborrar. Ett par rödkantade, men lifliga och djärfva, svarta ögon gjorde sig inte alls illa i hans gråa fårade ansikte. Hans sätt och uppträdande var den borne och medvetne gentlemannens, han, som vet med sig, att han *kunnat* ha världen för sina fötter... Om inte...

Han bar fyra, fem stycken taflor i olika storlekar under armen.

— Skulle det möjligen behagas ett konstverk? frågade han och blottade med utsökt artighet sitt hvita hufvud. Det är artisten själf som bjuder ut dem.

Detta sade han med ett leende, halft vemodigt, halft ironiskt, som var oemotståndligt.

Jag bad honom stiga in. Vi ställde upp hans "konstverk" i bästa belysning inne i matsalen, och jag gick från det ena till det andra, noggrannt betraktande dem, gick förbi och återkom till samma tafla gång på gång.

Jag såg, hur han njöt af denna omsorgsfulla granskning. Han följde mig med ögonen hela tiden, strök sina mustacher, harskade sig, smålog och gjorde emellanåt sina kommentarier.

— Ja, di ä verkligen bra, allihopa, om jag får lof att säga det själf. Det är stämning i dom, det är det! Jag är naturdyrkare, se, och det kommer ju nog fram. — Ja, skulle jag få afge min mening, och röst, så blefve den nog för sjöstycket därborta. Ja, det ja! Det är geist öfver det där! Och luft och rymd! Riktig sälta i luften —

— Jag tror, jag tar det här mänskensstycket, jag.

— Jaha, det är bra det med. Mycket, mycket bra! Det är ju en smaksak. Tycke och smak kan ingen förta! Mänskensstycket är utmärkt! Det är fru Trotze synnerligen intagen i.

— Sää!

— Ja, uppriktigt sagdt, så hade jag verkligen tänkt ge den snålla människan den där taflan — hon är nämligen min värdinna, fru Trotze. — Han log litet urskuldande.

— Ja, då tar jag lika gärna en annan, sade jag genast beredvilligt.

Men han slog ifrån sig med båda händerna.

— För ingen del, för ingen del! Jag målar en annan till fru Trotze. Neej, för all del! Det som är sagdt, är sagdt!

Han började plocka ihop de andra, och jag gick efter pengar.

— Se, hon är verkligen så snäll, den lilla fru Trotze, började han, då jag räknat till honom hvad han skulle ha, så rörande snäll, påpasslig och välvillig. Det där

Forts. & sid. 54.

Foto. Een, Norrköping.

Klisché: Kem. A.-R. Hengt Sjöbergparre, Sthlm.—Gbg.

URPREMIÄR Å KARL STAAFFS EFTERLÄMNADE SKÅDESPEL "JOHANSSON & VESTMAN" Å NORRKÖPINGS TEATER. *Johansson (herr Winge) i tingssa'len.*

Karl Staaffs, f. statsministern, posthuma skådespel "*Johansson och Vestman*" uppfördes i dagarna med stor framgång å Norrköpings teater af Oscar Winges teatersällskap. Skådespelet visar en ny sida af Karl

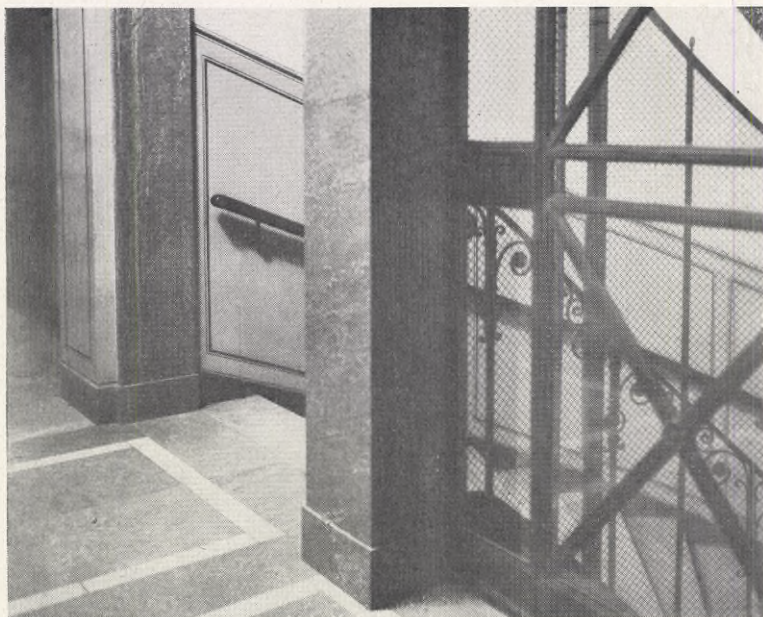
Staaffs mångsidigt begåfvade personlighet — den djupt seende juristens mänskliga behof att psykologiskt motivera kriminalhändelserna i brottslighetens värld. Det — såsom här är fallet — etiska motiv som ligger till

Foto. Alnberg & Irenius, Stockholm.

Klisché: Kem. A.-R. Hengt Sjöbergparre, Sthlm.—Gbg.

K. DRAMATISKA TEATERN: *Hjalmar Bergströms* skådespel *Lynggaard & Co.* Fröken *Thekla Åhtander* som arbetareänkan samt fru *Augusta Lindberg* och herr *Brovallius*.

Efter fotografir: Bild: Bengt Sjöberg
 PLATSEN FÖR DET SENASTE STORA BANKRÅNET I STOCKHOLM. Trappan till 5:te våningen i Regeringsgatan n:r 1; å öfversta trappesteget fanns bankbudet i sanslöst tillstånd omedelbart efter rånet.

Forts. fr. sid. 52.
 är saker som man inte kan betala med pengar — —. Man sätter värde på en smula vänlighet — en smula — — ja — — mer än på allt annat, då man blifvit en sån här en som jag — en vagabond — — som ändå en gång haft det annorlunda ställt för sig —. Rösten började darra, det ryckte i de svarta mustascherna och han blef röd kring ögonen och näsroten. Hvad skulle jag ta mig till? tänkte jag. Skulle jag bjuda honom på middag? — — Visst var det synd om honom, men — —.

Han stod och stoppade ner sina pengar omsorgsfullt i en stor läderpung. Så samlade han sina konstverk, tog sin gråa slokhatt och såg upp på mig med glänsande, svarta ögon. Nu var stämningen en annan! Det glittrade af något djärft och lifslustigt därinne.

— Ja, tusende tack för i dag då! Nu gäller det skynda sig hem! Precis på slaget blir man serverad sin middag. Rösten var nu helt upprymd. Fru Trotze är en utmärkt husmor! — — Och på aftonstunden bruka vi göra musik. Jag har en liten talang på fiol, mycket, mycket obetydlig för all del — — och fru Trotze sjunger —.

— Sjurger — fru Ermeline? Jag stod nästan mållös af öfverraskning.

— Jaha. Riktigt nätt, riktigt, riktigt nätt! — — Naturligtvis utan all pretention. — Ja, jag tackar allra mjukast då! Och har den äran att rekommendera mig. Borta var han.

Småleende stod jag kvar och betraktade det nyförvärfvade konstverket, medan gubbens röst ännu ljud

Forts. fr. föreg. sida.
 grund för ett mörkt dåd, Johanssons dråp af Vestman, visar med dramatisk klarhet den tragiska blandning af godt och ondt, som utgör kärnan af själfva lifvet i såväl verklighet som dikt. — Det med öfverraskande dramatisk säkerhet byggda stycket mottogs med förståelse och starkt bifall af den talrika publiken.

Pjäsen kommer att efter jul uppföras å Svenska Teatern med hr Tore Svennberg i Vestmans krävande roll.

I hufvudstaden har änyo ett djärft och hemlighetsfullt *pänningrånet*, i stil med det ännu i färskt minne bevarade rånet i T rängsund, föröfvats, i det att den 16 okt ober i en trappa i femte våningen till det stora affärshuset å Regeringsgatan 1 (densamma som vidstående bild visar) ett 19-årigt bankbud Lars Johansson från Landtmanna- och kreditkassan D. Aronwitsch fanns liggande sanslös, men i öfrigt utan tecken till yttre våld. Budets portfölj innehållande 225,000 kr. kontant samt 50,000 kr. aktier, var vid upptäckten spärlost försvunnen.

Om de närmare omständigheterna vid rånets föröfvande föreligga uppgifter som gifva vid handen att hela affären utförts med anmärkningsvärd snabbhet och utan att tilldraga sig någon som helst uppmärksamhet i den af flerfaldiga affärslokaler uppfyllda byggnaden. Enligt hvad J. själf uppger har han ingenting misstänkt observerat, innan han p ötsligt erhöill ett hårdt slag bakifrån som beröfvade honom sansen. En belöning af 10,000 kronor är utfäst för brottslingens gripande.

i mina öron: "aftonstunden bruka vi göra musik —".

Nå, så en dag inte så långt efter detta, möter jag fru Ermeline.

Jag höll knappt på att känna igen henne i den utstofferade, ungdomliga och muntra dam som hälsade mig med en ceremonlös bugning och ett huld leende.

Hvad hade åstadkommit metamorfofen? —

Inte kunde det vara bara den ljusa och rena bomullsklänningen, fast den i sin helskurna form passade hennes lilla tunna figur bra mycket bättre än den klumpiga och alltför korta, rynkade röda kjolen? — Inte kunde det vara enbart den ovanligt snygga, enkla hatten som denna gång tronade öfver ett slätkammat hår och ett rentvättadt och glädtigt gammalt ansikte?

Inte kunde det heller vara våren och vårluften, hvilken — som vanligt — i år föreföll vackrare, ljufvigare, mer strålande än något föregående år? —

Inte kunde det vara artisten? — Och musikstunderna? — Hvad det jag. Måhända var det litet af hvart af allt det där.

Det vissa är emellertid, att hon föreföll mig som en ny, förnygrad och förskönad upplaga af sig själf. Jag kunde inte få hennes lyckliga gamla ansikte och leende skummjölksblå ögon ur minnet. Och det blef alldeles klart för mig, att fru Ermeline en gång dock måste haft sin charme, sin kanske ej så obetydliga charme. Och lifvet hade väl också för henne haft leenden och ljufheter. Gud ske lof.

— Men hvarför skulle det tillika haft herr Trotze?

Så gick det en tid igen.

Våren skred fram och sommaren kom med sol och värme och blommor och fågelsång.

Då en dag, det var väl en tid efter midsommar — möter jag på min morgonpromenad paret Trotze på väg till skogen, vandrande på ömse sidor om sin vedkärre, gumman före, dragande af alla krafter, krokig och ifrig, gubben efter, rak och värdig, ja värdigare och korrektare än någonsin, med pipan i munnen och handen på kärrkanten.

Syner af det gamla paret där — som jag ju mött oändligt många gånger förr på samma sätt — gjorde i dag på mig ett allvarligt, gripande intryck. Det var något tröstlöst öfver dem i dag, trots solskenet. Ett omaka par, ett par olyckskamrater, sammanhållna ej blott af en gång knutna band, utan också af vissa ödesdigra likheter.

Forts. å sid. 62.

Foto. Johansson, Gbg. SKANDINAVIENS STÖRSTA FLYTDOCKA I GÖTEBORG, invigdes den 12 oktober. Vi hänvisa till föregående illustrerade skildringar af dockan i nr:is 8, 37, 39 ärg. XIX. Till bild å sid. 53.

Hjalmar Bergströms skådespel "Lynggaard & C:o", gick onsdagen den 16 oktober för första gången öfver nya Dramatiska teaterns scen. På gamla Dramaten gafs stycket för tolf år sedan och blef då en stor succés, om på grund af att de däri dryftade frågorna då ägde ett annat nyhetsvärde än nu eller att spelet var ett annat än vid dess förnyade framförande är ovisst. Betecknande i sistnämnda hänseende är dock att kvällens märkligaste prestation blef den gamla arbetaränkan Olsen i *Thekla Ahlanders* gestaltning, den enda kvarvarande alltså af rollinnehafvarna från styckets första framförande.

Det är socialt drama, utan allt storstiladt patos likvisst, och som sådant är dess förnämsta svaghet att författaren ej tagit någon som helst ståndpunkt, han är allt för ängslig om att vara rättvis och de onekligen hvassa slängarna delas tämligen lika ut å alla håll. Som segrare till sist står dock den kallt beräkande affärsmannen utan några ideella anfäktelser af något slag, när ridån går ned är det han som hälsas som räddare af dem, som nyss visat honom på dörren.

Denne sistnämnde, Georg Heyman, spelades af herr Harry Bergvall, klokt, väl afvägdt och skickligt endast något onyanserat. Den gamla konstliska fabriksägaren Lynggaard gjordes säkert och måttfullt af herr Bror Olsson, öfriga rollinnehafvare lämnade inte något märkligare intryck efter sig.

Det första i Sverige konstruerade *ståljarflygplanet* har nyligen färdigbyggdts å en verkstad i Sundbyberg, Stockholm, af flygaren ingenjör A. Svensson och mekanikern E. Holm. Planets konstruktion är alltigenom af stål och fritt från wire. Maskinen, som i dagarna prof-

flugits å Nordisk Aviatiks flygskola har enligt sakkunnigas uttalanden visat sig vara en användbar jagare för militära ändamål och en god sportsmaskin.

NY SVENSK FLYGMASKINSTYP.
Jagareflygplan, konstrueradt af flygaren A. Svensson och mekanikern E. Holm. — Efter fotografi.

I H. 8. D:s närmast föregående nr stod att läsa en liten berättelse "Den sista jakten" af Johan Olsson. Från samma person ha vi icke förut haft något och frapperades vid läsningen af den påtagliga berättarförmågan och den målände naturbehandlingen.

Efter offentliggörandet erfarar vi att denna berättelse nästan ord för ord är en afskrift af ett kapitel ur *Bengt Bergs* år 1910 utkomna arbete "Sjöfallsboken", dock med några tillägg och smärre ändringar som vidtagits för att göra "Den sista jakten" till en berättelse för sig.

Det är nu många år sedan H. 8. D. var utsatt för en dylik plump litterär stöld, och vi torde väl ej så snart råka ut för något liknande. — Enligt de förklaringar som senare kommit oss tillhanda från herr Johan Olsson, adr. Sandbol, Karud, föreliggande visserligen i detta fall för mildrande omständigheter för det skedda, hvilket dock är och förblir af den art att det enbart kan stämplas som en handling värd ett offentligt brännmärkande.

REDAKTIONEN.

1918 ÅRS RIKSDAG AFSLUTAS.

KAMRARNE I PROCESSION FRÅN RIKSDAGS-
Huset TILL GUDSTJÄNSTEN Å RIKSSALEN.
Första Kammaren företrädd af talmannen greve
H. Hamilton och vice talmannen, f. d. statsrådet
T. Odelberg; Andra Kammarens talman herr H.
Lindqvist företräder ensam sin för tillfället syn-
nerligen fåtaliga kammare. — Pressfoto.

Pressfoto.

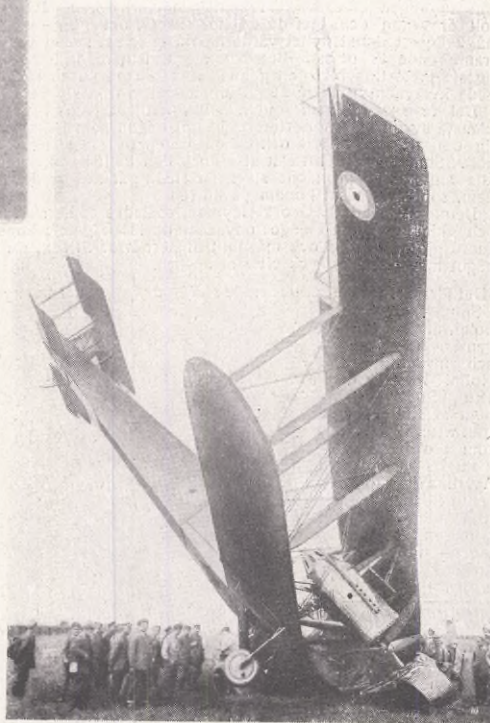
Sticht: August Nilssonparre

Riksdagens officiella avslutning ägde rum den 15 oktober under sedvanliga högtidliga former med inledande gudstjänst och öfligt ceremoniel i rikssalen.

I såväl Första som Andra kammaren uttalades af kamrar-
nas respektive talmän, greve Hugo Hamilton och herr Her-
man Lindqvist deltagande i den djupa sorg som nyligen
drabbat vårt konungahus. Äfven berördes tramträdandet af
de första fredstecknen, hvilka gäfvu hopp om att riksdagen
nästa gång skulle få samlas under en klarare himmel.

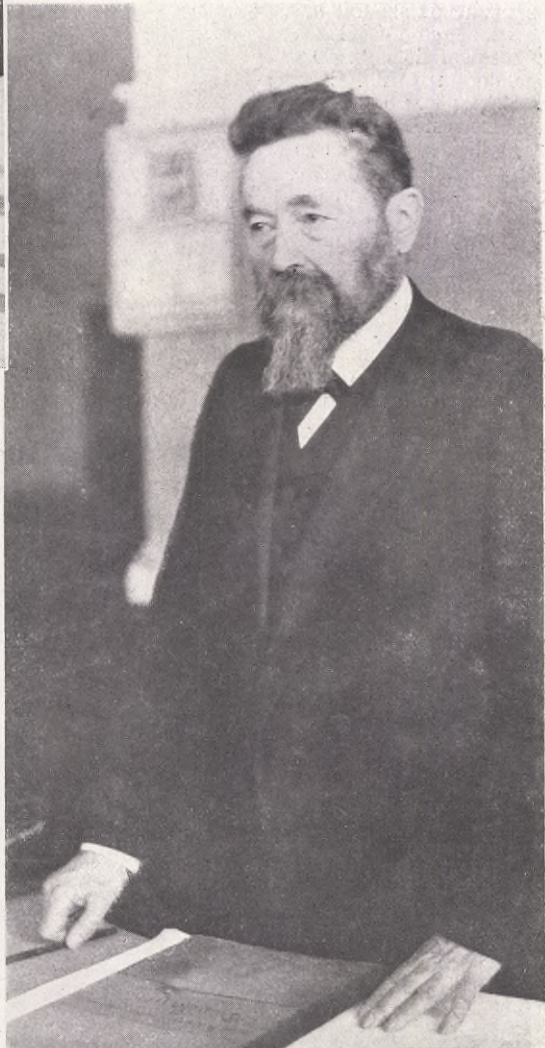
Efter växlade afskedshälsningar mellan kamrarna och
deras talmän, hade en af de mest arbetstyngda riksdagar
fått sin avslutning.

Vidst bild: ENGELSKT JÄTTEAEROPLAN för bomber, hvilket af
tysk maskingevärsseld tvingades nedstiga nordväst om Metz. Flyg-
maskinen är af en helt ny typ, med 30 m. mellan vingpetsarne, utrus-
tad med 5 maskingevär och med 6 mans besättning. — Efter fotografi.

land, där kriget mer än för något annat land blifvit en nationens gemensamma sak, tanken på en författning, som kunde gifva större rättigheter åt detta folk, som så modigt blödde och stred för fosterlandets ära och frihet, gång på gång framkommit. Det blef dock ej i det segerrika och mäktiga Tyskland denna tanke skulle sätta frukt. Landet har genomgått många lidanden, dess folk pröfvats till det yttersta, dess ledning satts på nästan öfvermänskliga prof, och motgången följt de glänsande framgångarna, innan den stora oblodiga inre nydaningen inträffade, och Tyskland genom tillsättande af en ny och alltigenom frisinnad regering undergick det officiella systemskifte som skulle inränga det i raden af de demokratiskt styrda stater, hvari England i Europa intar en första plats.

Öfverst: PRINS MAX AF BADEN lämnar jämte vice kanslern von Payer Riksdagshuset. — Nederst: T. v. UTRIKESMINISTERN D:R SOLF. — T. h. VICE KANSLÄRN VON PAYER.

Efter senaste porträtt.

En af världskrigets för framtiden betydelsefullaste följder är den inre omdaning från autokrati till demokrati, som följt i stridens blodiga spår och inom länderna själfva åstadkommit en gungning, som i Ryssland och Finland antagit den rena revolutionens, det fullkomliga skräckväldets dystra form. Under de år den betungande kampen varat har särskildt i Tysk-

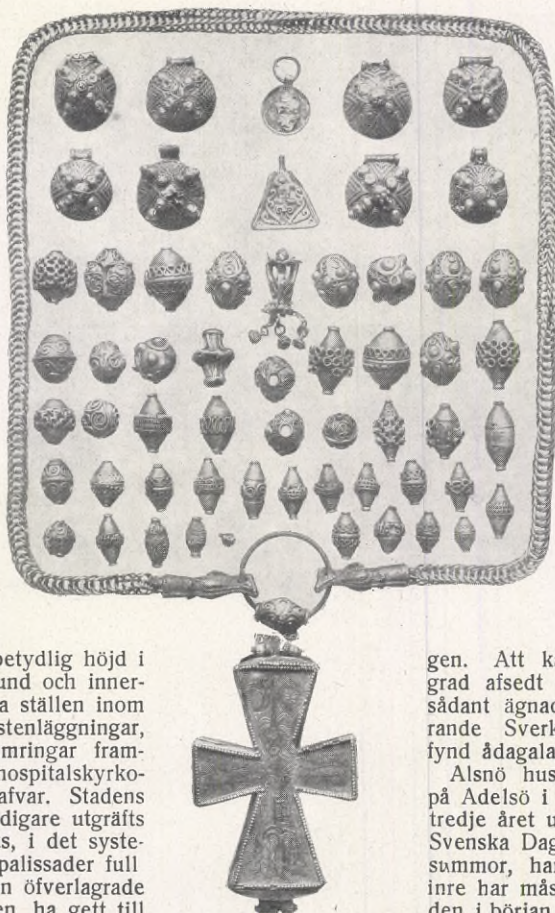
land den nya regering, som satt fredens stora och svårösta fråga främst på sitt program, intaga de män, hvilkas bild vi här se, ett framstående rum i det att de samtliga, då Tysklands ödestimma nu kommit, inför samtid och eftervärld skola bära ansvaret för huru detta historiska ögonblick, hvarå så oändligt mycket af Europas nuvarande möjligheter bero, förflutit.

SOMMARENS MÄRKLIGASTE FORNFYND.

Arkeologiens högsäsong för året är öfver. De utgräfningar, som i år förekommit i olika delar af vårt land, ha allesammans afslutats, och den tid, då bonden i sin åker finner gamla bortglömda skatter är också förbi. Det är sålunda möjligt att öfverblicka de fornfynd, hvarmed vetenskapen i år rikats.

Stora, under flera år fortsatta gräfningar pågå flerstädes. Göteborgs stad har tagit på sin lott undersökningen af Gamla Lödöse vid Göta älf. Där har docenten frih. C. R. af Ugglas i år blottat betydande rester af en mäktig, gotisk kyrka, som en gång varit den blomstrande handelsstadens förnämsta, invigd åt den norske S:t Olav, bondehelgonet framför andra i Norden.

Flera portaler kvarstå till betydlig höjd i jorden liksom kyrkans grund och innergolfvet af tegel. På andra ställen inom det gamla stadsområdet ha stenläggningar, rännstenar, kajer och förtimringar framkommit, likaså den gamla hospitalskyrkogården med rader af fattiggrävar. Stadens befästningar, som delvis tidigare utgräfts ha i år ytterligare klarlagts, i det systemet af vallar, grafvar och palissader fullständigare framtagits ur den öfverlagrade leran. Muddringar i älfven ha gett till resultat att åtskilliga föremål kommit i dagen, bl. a. det här afbildade lilla konst-

UR SILFVERSKATTEN FRÅN SKEDERID I UPPLAND. Ett bysantiskt krucifix.

verket, ett trol. franskt arbete från midten af 1200-talet, möjligen ett pilgrimsärke, afsedt att pryda en vallfärdsdräkt.

I Alvastra, där antikvarien d:r Otto Frödin sedan två år varit sysselsatt med att undersöka spåren efter Sverkerättens stamgård och Sverker den äldres grafkapell, ha åtskilliga detaljer klarat. Bl. a. har man funnit resterna af en gammal ståtlig landsvägsbro öfver Ålebäcken helt nära den plats, där det förra året framgräfdä kapellet ligger. Dettas egenskap af minnesärke öfver Sverkers mord, hvilket enligt traditionen skedde på landsvägen nära Ålebäcken, blir härigenom sannolikare än förut, då man endast kände den nuvarande, tämligen aflägsna vägförväggen.

Att kapellet varit i öfvervägande grad afsedt till grafhelgedom och såsom sådant ägnadt åt den i trakten hemmahörande Sverkerätten har genom tidigare fynd ådagalagts.

Alsnö hus, den gamla folkungaborgen på Adelsö i Mälaren, där gräfningar nu på tredje året utförts på bekostnad af genom Svenska Dagbladets förmedling anskaffade summor, har i år konserverats. Ruinens inre har måst igenfyllas, då murarna efter den i början af 1400-talet timade eldsvåda, som synes ha varit slottets dödsorsak, äro alltför skörbrända. Fil. kand. Bengt Thor-

Efter fotograf

S:T OLOFS KYRKA I GAMLA LÖDÖSE. Västra portalen under sommarens gräfningar. Bilden: Ulf Nilsson.

deman, som leder medeltidsgrävningen här, har samtidigt med konserveringen af de yttermurar, som få kvarstå, utfört nya undersökningar af terrängen närmast omkring slottet och därvid hittat rester af en synbarligen ännu äldre, stor byggnad. De få dock ligga till nästa år.

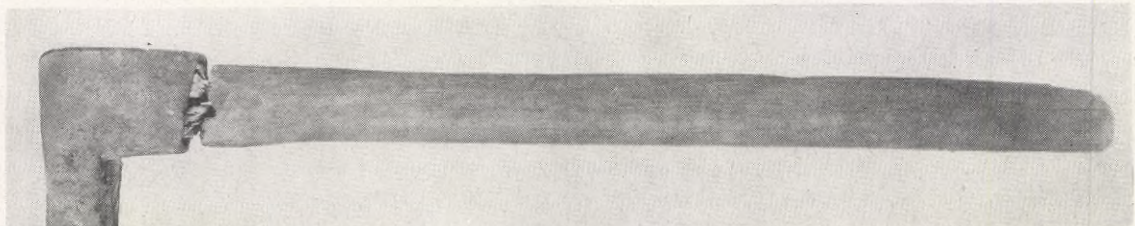
Ett fynd, som visserligen har gjorts tidigare, men som först nu, sedan det kommit i Statens historiska museums ägo blifvit föremål för den uppmärksamhet det förtjänar är en vid Stenkyrka på Gottland anträffad

UR SILFVERSKATTEN FRÅN SKEDERID. Cicelerad silfverskål. — Efter fotografi.

rens bild jämte åtskilliga symboler ingraverade. Arbetet är tämligen barbariskt, men dess härkomst från af Bysanz influerad område likväl tydlig. Till fyndet höra c:a 40 större och mindre pärlor af silfverfylligran, 8 knappformiga hängsmycken, 2 andra, berlockartade föremål och en braheat, samt fragment af ännu en silfverskål.

Från folkvandringstid härrör sig ett af docentien Sune Lindqvist uppräddt fynd från Smis i Eke socken på Gottland, där i en kvinnograf af kantresta stenhällar

YXA FRÅN OMKR. 300 ÅR E. KR. FUNNEN I KÄRINGMOSSEN VID ELVASJÖ NÄRA SPERLINGS HOLM I HALLAND. — Efter fotografi

spjutspets af järn från 200-talet e. Kr. Den är prydd med flera inlagda silfversirater af hvilka en är utomordentligt märklig. Den är nämligen Sveriges hittills äldsta anträffade runinskrift. Tyvärr kunna de fem

tecknen, som tillhöra den s. k. äldre runraden, icke för närvarande tydas så att de ge någon mening. De bilda, lästa från vänster till höger, komplexet GAOIS. Emellertid peka fyndomständigheterna liksom spjutspetsens och ornamentens typ tydligt på ett samband med liknande föremål från samma tid, funna på den gamla samfärdsled som genom östra Tyskland, Polen och Galizien leder ned till goternas hemvist vid Svarta hafvet, och den numer allmänt antagna teorin att runorna kommit till nordnorden just från dessa germanernas yttersta utposter mot det hellenistiska kulturområdet vinner genom den gotländska spjutspetsen ytterligare bekräftelse.

Åtskilliga andra fynd belysa också vårt lands urgamla kulturförbindelser åt sydost. Märkligast och nyast bland dem är en silfverskatt, som i sommar hittats i Skederid, Uppland, och helt nyss inköpts af Statens historiska museum. Detta fynd består af en stor mängd vackert arbetade silfversaker från slutet af 1000-talet e. Kr. af hvilka åtminstone några tydligen ha tjänat kristna religiösa syften. De förnämsta pjäserna äro ett bysantiskt krucifix, som innesluter en relikgömma, samt en ungefär halfannan decimeter vid, cicelerad silfverskål. På korsets båda sidor är frälsa

under flat mark anträffades bl. a. ett ännu delvis sammanhängande halsband af glas- och guldpärlor, två armringar af silfver och en romersk bronskopa.

Till sist skall nämnas ett märkligt massfynd från ungefär samma period, som utgräfts af antikvarien dr T. Arne i närheten af Sperlingsholm i Halland. I kanten af en liten, nästan igenvuxen sjö anträffades här djupt nere i mossen mängder af fällda trädstammar, av hvilka somliga voro ordnade till en spång. Här anträffades äfven krukskärivor samt en väl bevarad järnyxa med träskaft i behåll, fullständigt likadant att se på som då det för 1200 år sedan hvilade i handen på en träfällande hallänning. I Danmark har man just från samma tid härliga, af torfsyran i mossarna konserverade fynd af eljest förgängliga ting, t. o. m. dräkter. Men i Sverige ha knappast tidigare hittats annat än hållbara föremål af metall, sten, ben etc. från en så aflägsen period.

PILGRIMSMÄRKE FRÅN 1200-TALET funnet i Göta elf utanför Gamla Lödöse.

Ernst Klein.

STOCKHOLMS STADS-
FULLMÄKTIGE BESE-
DE STORA KRAFT-
VERKSANLÄGGNING-
GARNA VID UNTRA.

Öfverst:
PER UNTRAEXPRES-
SEN.

Därunder:
KRAFTSTATIONEN
VID UNTRA.

Nederst:
DAMMSPÄRREN.

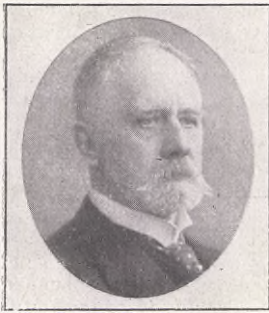
Pressfoto.

Stockholms gas- och elektricitetsverk hade söndagen den 13 oktober för stadsfullmäktiges ledamöter m. fl. anordnat en utfärd till de nya stora kraftverksanläggningarna vid Untra.

Det var redan i slutet af 1800-talet Stockholms gas- och elektricitetsverk påbörjade underhandlingar om inköp af vattenfall, och 1904 var köpet af Untrafallen ett fullbordadt faktum. Först 1912 blef emellertid arbetet med kraftanläggningen påbörjat för att nu äntligen efter många icke minst på grund af kriget skapade svårigheter, stå inför sin fullbordan. Redan vid årsskiftet beräknas två af de blifvande fyra jättetransformatorerna på vardera 10,000 hkr kunna sättas i gång, hvarigenom Stockholm tillföres en mer-

kvantitet af omkring 14,000 kilowatt. Maximiförbrukningen för hufvudstaden är för närvarande ungefär 28,000 kilowatt för framtällning af hvilken den årliga kolkostnaden med nuvarande pris belöper sig till den enorma summan af 2,000,000 kronor. Den vid Untran producerade kraftmängden kommer alltså, under förutsättning att nuvarande bränslepris bli oförändrade, representera en summa af 15,000,000 och skulle alltså ett enda år af kraftanläggningens verksamhet vara tillräckligt att betala den af krigstiden orsakade merkostnaden för anläggningen. Densamma beräknades nämligen vid arbetets igångsättande till 13,425,000 kronor och slutar nu på i rundt tal 25,000,000 kronor.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

A. G. BARNEKOW.
Grefve. Godsägare. Kristian-
stad. — 80 år 21 okt.*

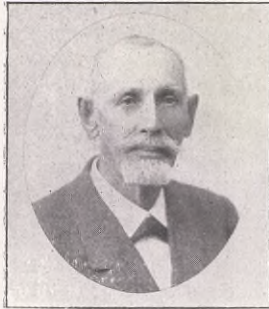
B. U. C. J. H. L. S. HUMMER-
HIELM. Friherre. Prost. —
Tingsdal. — 70 år 20 okt.*

J. FRÖBERG.
Skolföreståndare. — Göteborg.
70 år 8 okt.*

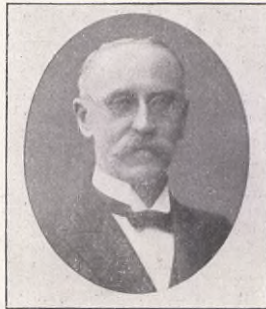
F. BILLE.
Nyuutnämnd svensk konsul i
Mariehamn.*

P. BERGSTEDT.
Ingeniör. — Alvik.
70 år 11 okt.*

B. E. DRAKENBERG.
Advokat. — Göteborg.
60 år 24 okt.*

G. R. SCHENSON.
Yrkesinspektör. — Gefle.
60 år 5 okt.*

O. G. MODIN.
Hoftandläkare. — Stockholm.
55 år 25 okt.*

O. W. WIDSTRAND.
Bokförläggare. — Stockholm.
60 år 22 okt.*

A. G. ANDERSSON.
Fabrikör. — Kumla.
60 år 9 okt.*

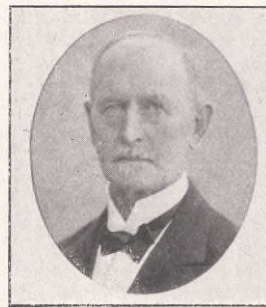
P. L. STENMAN.
Direktör. — Stockholm.
50 år 22 okt.*

K. ROSELL.
Fabrikör. — Enköping.
50 år 5 okt.*

W. O. JONSSON †.
Fil. Dr. — Göteborg.
F. 46. † 9 Okt.*

J. ÅSBERG †.
Direktör. — Stockholm.
F. 55. † 7 okt.*

G. MAGNUSSON †.
Fabrikör. — Klippan.
F. 87. † 14 okt.*

ADOLF BARNEKOW. Stud. 57.
kanslex. 64, e. o. kansl. i Fin-dep.
s. å. att. v. gen-kons. i Köpenh.
09, tf. konsulatsekr. v. beskickn. i
Konstanti nopol. 72, v. konsul i
Newcastle 74, att v. beskickn. i
Rom o. konsul der 78—79. Eg.
egend. Sörbytorp i Kristianst. 1.
Nämndeman 01. Led. af Riksd. F.
K. 85—90.

UNO HUMMERHIELM. Stud.
71, prestv. 73, past. ex. 78, kyrkoh.
i Segerstad 82, i Resmo 88, kontr.
prost i Ölands s. kontr. 94; kyr-
koh. i Köpings förs., Öland, sedan
96. Ordfr. i tax.-nmd.

JOHANNES FRÖBERG. Efter afl.
folkskollär.-ex. förestånd. f. barn-
hem i Helsingborg o. derefter lär.
v. Lomma folksk. m. sersk. förordn.
ss. lär. v. Alnarps landtr.-inst., lär.
o. öfverlär. v. Jönk. folksk. 83; sdn
93 inspekt. o. förste lär. v. Villin-
ska fattigfriskolan i Göteborg.

* Data å nästa sida.

FREDRIK BILLE. F. 81. Har under senare år varit styr.-led. o. verkst. dir. i Åtvåbergers fören. industrler. Nyligen utnämnd t. svensk konsul i Mariehamn, Alan, d efter förutvarande konsuln Tamelander. Som bekant blef denne senare i enlighet med vedtaget bruk på hemställen från finsk sida entledigad, ehuruval hr T. på ett förfäfligt sätt tillgodosett svenska rättsintressen o. härför också v. afskedet lemnats oförtydbara bevis på erkännande från våra myndigheter.

PEHR BERGSTEDT. Förestånd. f. firman Lars Monténs i Stockholm fabr. v. Alvik. Har under en lång följd af år varit den ledande kommunalmannen inom Bromma förs. o. i hög grad verksam befrämjat dess utveckling.

BERTN DRAKENBERG. Stud. 78, jur. utr. kand. 88, v. hfd. 91, adv. i Göteborg s. å., led. af Sv. adv.-samf. 94, led. af dess styr. Stadsfullm. sedan 98.

RUDOLF SCHENSON. Utev. fr. Tekn. högsk. 80, anst. v. Trollh. mek. verkst. 80-86, därefter i Amerika anst. v. olika maskinfirmer; v. Bolin-ders mek. verkst. 96-03; i ing. i Pat. o. reg.-verket o. samt. anst. h. ing. Tidblad i Stockh. o. lär. v. Tekn. högsk. Sedan 05 yrkesinsp. i 8 distri.

GOTTHARD MODIN. Stud. 81, tandläk.-ex 87, prakt. i Falun 87-1900, sdn sistn. år i Stockholm. Led. af exam.-nmd. f. tandläk.-ex. sdn 04. Hof tandläk. 07.

WILHELM WIDSTRAND. Intr. efter afslut. skolstud. i bokhandel 76; etabl. bokförl.-firman Wahlström & W. i Stockholm 84, ur hvilken Widstrand utträdde m. utg. af sistl. år. Mångårig styr.-led. i Bok- o. mus.-handl. pens.-fören., dess kassaförv. sdn 17.

GUSTAF ANDERSSON. Inneh. af A. G. Ås skofabrik, Kumla. Led. af municp.-fullm. (10), hufvudman i sparb. (11), led. af styr. f. a.-b. Mälarprov. banks afd. kontor.

PER STENMAN. Efter afslut. skolstud. o. prakt. inom industri, chef f. Spångholms a.-b. under en del år. Har varit den egentlige skaparen af Ulricehamns vintersanatorium i det skick i hvilket denna numera kontinentalanläggning befinner sig.

KARL ROSELL. Fabrikör i Enköping. Led. af stadsfullm. 09-12 o. sdn 15; brandchef sdn 10; ordf. i handtv.-fören. o. led. af elektr. styr.

WALDEMAR JONSSON f. Stud. 66, fil. dr 72, adj. i Strengnäs 74, i Göteborgs latinlärov. ss adj. i matem. o. fysik 89-12. Under 27 år ex. statsgeolog; utg. lärob. i algebra o. geom.

JONAS ÅSBERG f. Efter afl. maskinist- o. öfvermask.-ex. tj.-gör. å ångf. i in- o. utr. fart. Anst. i maskinaffär i Stockh. 1900, förestånd. o. skattm. f. Maskinistfören. i Stockh. 01-07; start. sistn. år elektr. svetsn.-a.-b. o. var dess verkst. dir. En af de 50 äldsta i Stockh. borgarskap.

GUSTAF MAGNUSSON f. Inneh. af J. P. M:s yllefabr. i Klippan. Led. af komm. o. munic.-nmdr. af styr. f. komm. mellanskolan.

LILLA FRU ERMELINE TROTZE.

Forts. fr. sid. 54.

Jag mindes mitt sista möte med fru Erme ine. Nu var allt hos henne sig likt igen från förr: samma kostym, samma hängande hårtestar, samma ansiktsuttryck. — Dock nej, det var ändå inte alldeles det-samma. Det sedvanligt småförnäma, småvärdiga, för synsskull-belåtna uttrycket fanns där inte i dag, inte ett spår af det, utan ett alldeles nytt, trött, olyckligt, förgrämdt och totalt hopplöst.

Hon gick med djupt nedböjdt hufvud. så att den spetsiga hakan tungt hvilade mot det flottiga mohärlifvet, och en sakt vaggande gång, hvilken bara den verkade som ett stönande och ett suckande.

Hon hade i dag släppt af all förställning. Hon hade glömt bort, att de hade ett "bättre" förlutet att upprätthålla minnet af.

Oreflekeradt gingo mina tankar i nästa ögonblick till "artisten". Hvar höll han hus manne? Jag hade inte sett till honom på länge. Och hur var det manne med musikstunderna? Fru Ermelines inackordering måste vara rest.

Men bestämdt hade något hänt *dessutom*, något otöfver det vanliga. Här var bestämdt romantik med i spelet.

Eller var det bara det, att hvardagens grå blir ännu tristare och mer tyngande efter jämförelsen med den korta solstunden?

Nej, det var romantik. Jag fick veta det sedan. Skulle man kunnat tro någof dylikt!

Ack, människor, människor!

Det hade börjat med vanlig höflig välvälja, men framskridit — snabbt nog till sympati och — ja, än vidare. Herr Trotze, som intet ondt anade, hade plötsligt — en natt — vaknat och funnit sig ensam i sin äktenskapliga, enkla bädd. Men herr Trotze var ingalunda den som teg och led, förlät och lät sig bedragas, han var kraftfull ännu trots sina 74 år, och han var mån om sin ära och sitt hus' värdighet. Han var en stark hämnare.

Herr Stålpets gick emellertid till länsman och an-gaf sin värd för öfverfall och misshandel, men som enda vittnet var jäfvigt, kunde herr Trotze inte ens fällas till böter.

Ett försvarligt blått öga var det minne herr Trotze

fick bära på en tid efter denna upplevelse. Men det bar han med stolthet som en grand af Spanien skulle burit sina sår efter en drabbning mot rikets fiender — eller mot sin mörkögda skönas gynnade älskare.

Slutet på visan blef, att "artisten" fick packa sin nötta nattsäck och sitt målarskrin och ånyo ge sig ut i livets strid. Men fru Ermeline hade intet annat att göra än att återvända till sitt dragande kall och till sitt flottiga mohärlif som en lydlig och undergifven hustru ägnar och anstår.

VÄRLDSKRIGET.

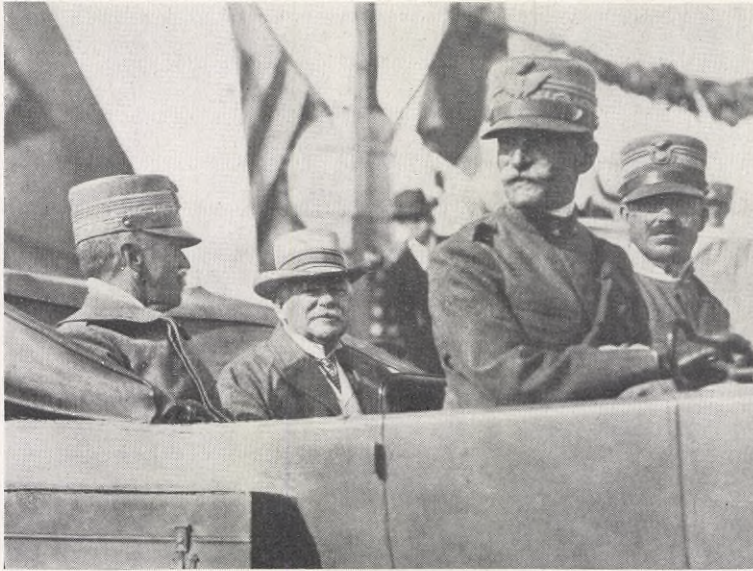
I vår senaste öfersikt af krigs- och fredsläget lämnades redogörelsen på den punkt, där världen under spänning och hopp afvaktade *Tysklands svar* på president Wilsons tre precisionsfrågor. Långt innan detta skrives har världen fått svaret. Tyskland har i och med detsamma i medgifvande gått så långt omständigheterna betingade och sannolikt längre än motståndarna haft skäl förutse. I svarsnoten förklarar sig sålunda Tyska regeringen beredd att *i och för åstadkommande af ett vapenstillestånd efterkomma president Wilsons utrymningsförslag* samt uttalar i öfrigt vis å vis det antagna bekanta fredsförslaget endast en berättigad förmodan att *äfvén regeringarna i de med Förenta staterna förbundna makterna skola vid fredsdiskussionen ställa sig på grundval af detsamma*. Hela svaret är ett steg som Tyskland, efter hvad det utstått och presterat, med bibehållen ära kan taga, sedan det nu genom Turkiets nederlag och Österrike—Ungerns ej godt sådande inbördesoroligheter realiter står ensamt mot så godt som hela världen och därtill fått på sin lott att afgöra huruvida Europa skall skonas från fortsatta lidanden eller icke.

Dialogen mellan Wilhelmsstrasse och Hvita Huset har förts under en uppmärksamhet och andlös lyhördhet i världen som väl knappast tidigare ägnats någon tilldragelse i historien. — Tysklands öppna hänvändelse och president Wilsons motfrågor — Tysklands under oerhörd spänning afgifna svar, hvari landet går ända till yttersta gränsen af ofvervillighet och hos mänskligheten tänder ett nytt, ett sista hopp: — Nu!

Då inträffar något som inger tviivl om huruvida president Wilson är mannen som i detta för folken öfver hela jorden stora gripande och ömtåliga ögonblick skall kunna lyfta de dunkla och ödesdigra frågorna ur kaos till klarhet och gifva dem en fast och enligt objektiva rättsprinciper allmängiltig form. Det hvilat något af oroväckande förskjutning af själfva den ursprungliga förhandlingsbasen öfver denna de senaste dagarnas officiella dialog. Man har kommit in i en notväxling, som i sina alltmera skärpta anspråk än en gång kan äfventyra Europas fred.

President Wilsons senaste och öfverraskande villkor lyda: *att alla förhandlingar angående villkoren för vapenstillestånd måste afgöras af Förenta staternas regering och de allierade regeringarnas militära rådgifvare samt att intet tillvägagångssätt kan accepteras som ej medför absolut tillfredsställande säkerhet och garantier för upprätthållande af Förenta staternas och de allierades härars nuvarande absoluta öfverlägsenhet på slagfältet*.

Rörande utrymningen råder en olämplig oklarhet, som ej borde få förefinnas i ett dokument af detta betydelsefulla slag, i det att af detsamma ej tydligt framgår huruvida denna skall ske innan vapenstillestånd inträdt eller först efteråt. Någon garanti för uppdragandet af en gifven demarkationslinje förefinnes ej. Man får närmast intrycket af notens fordran om ett från tyskt håll fredligt uppgifvande af terrängen, medan fransk-engelsk-amerikanska trupper i full aktion förfölja de flyende ända in mot den tyska gränsen.

T. v.: KONUNG VICTOR EMANUEL och AMERIKANSKA SÄNDEBUDET PAGE besöka de amerikanska trupperna i Italien.

Därunder:
ÄRKEBISKOPEN AF MEAUX välsignar folket framför katedralen där en minnesgudstjänst afhöllits öfver slaget vid Marne.

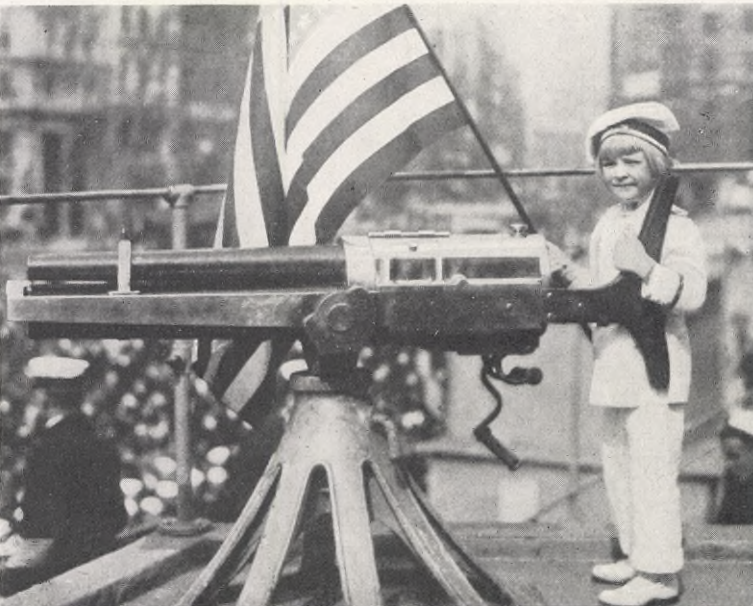

På grund af att Tyskland vid det svåra återtaget vid västfronten af strategiska skäl fortfarande sett sig tvingadt att ödelägga de befästningar och stödjepunkter det överlämnar åt fienden samt med anledning af de senaste omänskliga torpederingarna, som sannolikt verkställes af ännu ej om sakernas fredliga utveckling underrättade ubåtschefer, har president W. tillfogat en hotfull erinran om sitt i Mount Vernon

den 4 juli gjorda inpass om "tillintetgörelse af hvarje godtycklig makt hvilken af egen vilja och ensam kan störa världsfreden eller om den för tillfället ej kan tillintetgöras den åtminstone må reduceras till faktisk vanmakt. Den makt, fortsätter noten, som hittills har styrt den tyska nationen, är af den art som här skildras. Den tyska nationen kan välja, om den vill förändra den. Det är oundgängligen nödvändigt att de regeringar, som äro förenade mot Tyskland, på ett sätt som icke rymma några tvifvel, får veta, hvem de ha att göra med.

Det är med detta djupa och just nu till sina skäl oförklarliga misstroende, hvilket synes beslöja de allierades rop om Tysklands totala förintelse, Förenta staternas president i ett världshistoriskt ögonblick mottager den ärligt menade supplicationen från ett stolt rike, som ännu i dag kan räkna sig som Europas mäktigaste. Något svar på Amerikas senaste förödmjukande fordran har ännu ej lämnats.

FOSTERLÄNDSK PROPAGANDA I AMERIKA. Ett slagskepp på Union square i New York med ett litet syskonbarnbarn till den amerikanske sjöhjälten från Manilla, amiral Dewey. Efter fotografier

Denna kan vara ett farligt tryck på en nations ömtåligaste känslor, en ovetänksam utmaning af ett förtvifladt, men uthålligt och fosterlandsälskande folks sista fruktansvärda krafter, hvilka än en gång skola kunna smida allt hvad tyskt heter samman till ett enda värn, om Tysklands ära och frihet så fordra.

*

På stridsfronten fortsätter återtagandet fot för fot, steg för steg. Mer och mer tydligt synes det framgå att tyskarna skola nödgas uppgifva *Flandriska kusten* och därmed sina under krigets gång så i hög grad viktiga u-båtsbaser. Enligt telegram har en engelsk patrull redan besatt det af tyskarna utrymda *Ostende*. Vidare kan *Hindenburglinjen* nu anses definitivt genombruten, *Lille* och *Douai* tagna och linjen i sin helhet tillbakaflyttad.

De inre politiska förhållandena i Österrike-

Efter fotografen FOSTERLÄNDSK PROPAGANDA I AMERIKA.
En vacker tablå visande "Amerika" och dess försvar till lands och vatten.

Ungern äro för historiskt anmärkningsvärda att helt kunna förbigås i denna översikt, som dock i hufvudsak sökt att gifva en överblick af stridsläget vecka från vecka. Man torde erinra att starka resningar från de i dubbelmonarkien blandade folkstammarna inledningsvis föranledt allvarliga regeringskriser. Sedan dess har oafbruten rörelse pågått som slutligen resulterat i att de tjeckiska, polska och sydslaviska elementen uppsagt den habsburgska monarkien tro och lydnad. Den hittillsvarande lösning Donaumonarkiens svåra nationalitetsproblem fått tillkännager sig i det käserliga manifest af den 17 oktober om Österrikes federalisering och hvori författningen för den Habsburgska förbundsstaten närmare specialiseras i tanken på konstituerandet af fyra stater, nämligen en tysk-österrikisk, en tjeckisk, en illyrisk samt en ukrainsk.

Efter fotografen

EN NY STADSBILD I HELSINGFORS: Tysk militärparad vid vaktombyte

Källa: Berättelser

INNEHÅLL: John Forsell (Biografi och helstidesporträtt). — "Sommarens märkligaste fornyfynd" af Ernst Klein. — Porträtt och bilder till dagskronikan. — Världskriget. — Veckans porträttgalleri. — "Lilla fru Ermeline Trotze" af Ulla Linder.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.
För Berättelser och Historietter gäller ovlkorligt förbud.